

KVALITETSREDOVISNING
KVALITETSREDOVISNING

**KALENDERÅRET
2009**

**BENGTSFORS KOMMUN
Förskolan**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRUTSÄTTNINGAR	3
<hr/>	
FÖRSKOLANS VÄRDEGRUND OCH UPPDRAG.....	3
BARN	4
PERSONAL.....	5
EKONOMIN.....	5
SAMMANFATTNING AV FÖRUTSÄTTNINGARNA	6
FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR ATT SKAPA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ÖKAD MÅLUPPFYLLELSE	6
UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING	7
<hr/>	
GEMENSAMMA OMRÅDEN	9
LIKABEHANDLINGSPLAN	9
BARN I BEHOV AV SÄRSKILT STÖD	9
BARN MED ANNAT/FLERA MODERSMÅL ÄN SVENSKA.....	10
JÄMSTÄLLDHET	11
MATEMATIK	11

FÖRUTSÄTTNINGAR

Förskolans värdegrund och uppdrag¹

Grundläggande värden

Förskolan har en viktig uppgift när det gäller att förmedla och hos barnen förankra de grundläggande värden som vårt samhällsliv vilar på.

- Människolivets okränkbarhet
- Individens frihet och integritet
- Alla människors lika värde
- Jämställdhet mellan kvinnor och män
- Solidaritet med svaga och utsatta

Ingen skall i förskolan utsättas för mobbning.

Tendenser till trakasserier skall aktivt bekämpas.

Alla som verkar i förskolan skall hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och i läroplanen och klart ta avstånd från det som strider mot dem.

Förskolans uppdrag

Förskolans uppdrag är att

- främja lärande,
- lägga grunden till att barnen på sikt tillägnar sig de kunskaper som utgör den gemensamma referensramen som alla i samhället behöver
- överföra ett kulturarv bestående av grundläggande värden, traditioner, historia, språk och kunskaper,
- erbjuda barnen en trygg miljö som samtidigt utmanar och lockar till lek och aktivitet samt
- tillsammans med föräldrarna främja barnens utveckling till ansvarsställande människor och samhällsmedlemmar.

Barnet skall i förskolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Förskolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet samt vilja och lust att lära.

¹ Läroplan för förskolan, Lpfö 98

Barn

Ur Skolverkets statistik för år 2009 framgår att 82 %² av barnen i Sverige i åldern 1-5 år går i förskolan.

I Bengtsfors kommuns förskolor finns år 2009 78 % av barnen i åldern 1-5 år.

	Antal	Antal	Snittid/barn	Antal	Typ av	Öppettider
	Barn	Heltidsbarn	Tim/vecka	Avd.	Avdelningar	Timmar/vecka
Bäckängen	62	46,39	24,69	4	2 Småbarn 2 Syskon	60
Enebacken	58	47,29	26,90	4	1 Småbarn 3 Syskon	60
Solängen	27	1849	22,59	2	1 Småbarn 1syskon	60
Skåpafors fsk	31	25,72	27,38	2	1 Småbarn 1Syskon	60
Olympen	34	25,85	25,09	2	1 Småbarn 1 Syskon	57,5
Sörgården	35	26,52	25,01	2	1 Småbarn 1 Syskon	57,5
Mellangården	40	34,44	28,41	2	2 Syskon	57,5
SUMMA	287	224,7	25,72	18	7 Småbarn 11 Syskon	58,86
Lantlyckan	22	16,1	24,10	1	1 syskon	50

Uppgifter hämtade från volymmätningen den 15 oktober 2009

Vi har 7 småbarnsavdelningar och 11syskonavdelningar i Bengtsfors kommun. Det finns ett personalkooperativ, Lantlyckan i Årbol.

Hösten 2009 fanns det i kommunal barnomsorg 287 barn.

Enheter med så låg snittid som ca 22 timmar/vecka har mycket svårt att få balans i sin budget. I genomsnitt vistas varje barn cirka 26 timmar/vecka (27 timmar)³ i förskolan.

Snitttiden har minskat något sedan 2008, men fortfarande har många barn vistelsetid på ca 15 timmar/vecka, vilket innebär att grupperna blir stora.

En konsekvens av taxekonstruktionen med intervaller och regelverket i kommunen är att många föräldrar försöker ha så få timmar som möjligt i förskolan för sina barn, skiftesgång är bl.a. en av orsakerna. Lagarna om rätt till barnomsorg vid föräldraledighet/arbetslöshet påverkar också den låga timvolymen.

² Fjölårets siffror inom parentes.

³ Fjölårets siffror inom parantes

Personal

	Heltidstj.	Heltidstj.		Ant. Barn	Ant. heltidsbarn
	Försklär	Barnsköt	Heltidstj.	Heltidstj.	Heltidstj.
Bäckängen	7,4	3,75	11,15	5,56	4,16
Enebacken	7,75	4,32	12,07	5	4,11
Solängen	4	1	5	5,4	3,6
Skåpafors fsk	4	2	6	5,17	4,29
Olympen	4	2	6	5,67	4,31
Sörgården	3,8	2,2	6	5,83	4,42
Mellangården	3,65	2,35	6	6,67	5,74
SUMMA	34,6	17,62	52,22	5,6	4,4
Lantlyckan	1,75	2	3,75	5,87	3,57

Antalet inskrivna barn per heltidstjänst har ökat från 5,1 barn år 2002 till 6,7 barn år 2004 och för 2009 är siffran 5,7 barn.

I kommunen finns sedan tidigare en policy att sträva efter att ha en viss relation mellan antalet förskollärare och barnskötare på olika typer av avdelningar.

	Policy i Bengtsfors kommun		Läget den 31 december 2009	
	Förskollärare	Barnskötare	Förskollärare	Barnskötare
Förskolan	66%	33 %	66.3%	33,7%

Av de cirka 50 personer som arbetar i förskolan är samtliga kvinnor. Utöver denna grundbemanning finns 2 pooltjänster som bemannas av barnskötare. Vid rekrytering bör hänsyn tas till att vi ska nå kommunens policy. Kommunen har två specialpedagoger till förfogande för förskolan.

I flera av enheternas kvalitetsredovisningar samt kommunens personalenkät tar man upp brist på planeringstid och kompetensutveckling. Skolutvecklingsavtalets uppgörelse om planeringstid för förskollärare är inte uppfyllt.

Ekonomi

Varje enhet med förskola får en summa pengar per heltidsbarn för driften exklusive lokalerna. Sedan får vi ytterligare en mindre summa för "Barn i behov av särskilt stöd".

Kronor/barn och år exklusive lokalkostnaderna:

Förskola	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Barnpeng/heltidsbarn ⁴	65 500	78 000	79 600	79 600	83 000	85 500	85 500

Barnpengen är så konstruerad att kort vistelsetid måste kompenseras med ökat barnantal. Effekterna av detta kan vi nu se i form av större barngrupper och stor omsättning av barn under en dag. Detta resulterar i många olika kontakter för både barn och vuxna. Personalen upplever att det är svårt att ha en pedagogiskt planerad verksamhet. För personalen ökar också antalet föräldrakontakter.

⁴ År 2003 lyftes ledningsresursen och måltiderna bort från barnpengen.

Den nya lagstiftningen har således förändrat förutsättningarna för förskolan i så stor utsträckning att det är motiverat att se över nivån på barnpengen om man vill bibehålla kvaliteten.

Solängen tar upp de ekonomiska vinsterna med att flytta till Lövåsenskolan för att kunna samordna bemanningen i slutet och början av dagen med skolbarnsomsorgen.

Skåpafors förskola är inte dimensionerad för den verksamhet som bedrivs. Det saknas toaletter, finns två stycken för 35 barn. Eftersom branddörrarna skall vara stängda kan inte barnen själva ta sig till toaletten Skolgården för 3-5 åringar har inget staket ut mot vägen, eftersom parkeringen ligger i nära anslutning så svänger bilar in på gården.

Sörgårdens förskola är inte dimensionerad för det barnantal som finns där i dag. Personalutrymmena är också underdimensionerade. Verksamheten behöver bättre anpassas till lokalstorleken.

I bokslutet för år 2008 uppvisade hela barnomsorgen ett underskott på 1,156 miljoner kronor. I första hand beroende på ökad och oväntad tillströmning av nya barn.

Ett heltidsbarn beräknas till 33 timmar per vecka och genererar 85 500 kr per år till enheten. Om man sänker kravet till 32 timmar per vecka ökar totalkostnaden för kommunen med cirka 600 000 kr per år räknat på nuvarande barnantal.

Sammanfattning av förutsättningarna

De nya lagarna som stiftats har fått följande effekter på organisationen:

- Fler barn per barngrupp, dvs. större barngrupper
- Kortare vistelsetid per barn på några enheter har servicetimmarna ökat under 2009
- Barnen har många olika tider på grund av föräldrarnas skiftande arbetstider.

Organisationsförändringarna har i sin tur fått följande effekter på själva verksamheten:

- Besparingsåtgärder har genomförts under 2009 på personal, från 3,25 till 3,0 per avdelning.
- Barnen som ingår i grupperna växlar under dagen och veckan. Det innebär minskande kontinuitet i arbetet och i sammansättningen av grupperna.
- En förskjutning från pedagogiskt planerad verksamhet till omsorg och tillsyn riskeras därmed.
- Svårt att ha överblick med många barn i många rum och få vuxna. I detta finns en säkerhetsrisk.

Enheter som har både förskola och skolbarnsomsorg kan samarbeta om bemanningen i början och slutet av dagen för att sänka personalkostnaderna.

Förslag till åtgärder för att skapa förutsättningar för ökad måluppfyllelse

- Ökad personaltäthet i förskolan.
- Vid nyrekrytering skall vi sträva efter att anställa förskollärare.
- Särskilda åtgärder bör vidtas för att anställa män i förskolan.
- Översyn av timvolymsmätning som ligger till grund för budgetramarna.
- Se över planeringstid för förskollärare och barnskötare då bl.a. dokumentation ökat inom förskolan. Arbeta vidare för att hitta möjligheter att planera på dagtid.
- Organisationsöversyn på enheterna barnomsorg och skola.
- Kompetensutveckling utifrån vår gemensamma plan.

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

I samband med tidigare kvalitetsredovisningar har KUN beslutat om följande åtgärder förskolans område:

Tidigare kvalitetsredovisningar	Genomförda åtgärder och deras effekter
<p>Lek/Arbetsmiljö</p> <p>Upprätta en långsiktig plan för att skapa bra lekmiljöer och ersätta borttagen lekutrustning inom KUN: s verksamhetsområde.</p>	<p>Ingår i Kvalitetsredovisningen för 2004 Avsikten är att tillsammans med SBN upprätta en investeringsplan för perioden 2006 – 2010 Ett steg 3 av 5 i skolgårdsprojektet på Enebacken är påbörjat och avslutad under våren 2009.</p>
<p>Personal och arbetsmiljö</p> <p>Utreda arbetsmiljön inom förskola, skolbarnsomsorg och familjedaghem med anledning av genomförda reformer såsom maxtaxa och allmän förskola.</p> <p>Kompetensutvecklingsplan: Läsåret 07/08 Kvalitetssäkra utvecklingssamtalen, fortsatt arbete med Lpfö, utveckling och lärande samt läsåret 08/09 Barns inflytande. Läsåret 09/10 Lpfö, med läroplanen på fickan, förskola och hem samt samverkan med förskoleklass, skolan och fritidshem</p>	<p>Under 2009 har inga åtgärder utförts.</p> <p>Läsåret 05/06 genomfört tema språk- och kommunikation. Läsåret 06/07 Lpfö, med läroplanen på fickan, normer och värden Läsåret 07/08 Lpfö, med läroplanen på fickan, utveckling och lärande Läsåret 08/09 Lpfö, med läroplanen på fickan, barns inflytande. Hösten 08 en ½ dag teknik och en ½ dag matematik Ökad målpåfyllelse enl. enheterna KR. Läsåret 09/10 Lpfö, med läroplanen på fickan, förskola och hem samt samverkan med förskoleklass, skolan och fritidshemmet. Studiebesök på Innovatum, Trollhättan. Föreläsning ICDP-vägledande samspel samt utbildning av några arbetslag. AKK- nybörjarfortbildning.</p>
<p>Ekonomi</p> <p>Se över fördelningen av resurserna för personalförstärkning, barn/elever i behov av särskilt stöd samt barn/elevpengen, i syfte att öka målpåfyllelsen i grundskolan.</p> <p>Utreda det långsiktiga behovet av lokaler för förskola, skolbarnsomsorg, särskola, grundskola och vuxenutbildning.</p>	<p>Neddragning av personaltätheten inom barnomsorgen, minus 25 % /förskola. Barnomsorgsassistent, i samband med pensionsavgång neddragning 50 %. Omorganisation.</p> <p>Nedläggning av två grundskolor. Utökad verksamhet i Bäckefors, en förskoleavdelning som utlokaliseras till Bäckeskolans.</p>
<p>Kvalitetsarbete</p> <p>Utveckla formerna för kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning samt för arbetet med verksamhetsberättelse, nämndens mål och budget; i syfte att uppnå en helhet där de olika processerna hänger ihop.</p> <p>Revidering av våra gemensamma dokument, överlämning och arbetsplan för förskolan</p>	<p>Vilande under 2009.</p> <p>Gemensamt dokument är framtaget av elevhälsan och implementeringsfasen är igång.</p>

GEMENSAMMA OMRÅDEN

Likabehandlingsplan

Varje förskola har upprättat en likabehandlingsplan. Enligt Allmänna råd för arbetet med att upprätta likabehandlingsplan framgår att den skall innehålla följande fem områden: Plan för det förebyggande arbetet, handlingsplan för akuta åtgärder, plan för förankringsprocess bland barn, personal och vårdnadshavare, plan för kompetensutveckling samt uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen.

Arbetsätt:

- Vi vuxna skall vara goda förebilder för barnen.
- Vårt förhållningssätt mot barnen skall präglas av gemensamma regler.
- Så fort man hör eller ser något tar vi upp detta direkt.
- Vi informerar varandra om vad som hänt och hur man agerar.
- Vi informerar berörda föräldrar vid incidenter.
- Vi vågar vara starka och ärliga och säga vad vi tycker.
- Vi uppmuntrar positivt beteende.
- Vi genomför sociogram och kontaktbarometer varje termin.

Måluppfyllelse/utvärdering:

Hur ser förankringsprocessen ut? Hur följer vi upp och utvärderar planen?

Vi har en kontinuerlig dialog med föräldrar om vårt arbete med likabehandlingsplan. Trivsel är en stående punkt på APT.

Analys/pedagogiska tankar:

På grund av mindre personaltäthet upplevs det svårt att hinna stämma av och informera personal och föräldrar kring incidenter som uppstått. Bristande handlingsberedskap kring våra asylsökande barn.

Åtgärder:

Hur går vi vidare? Skriv i punktlista!

Vi ser över planen varje läsår samt varje avdelnings specifika behov inom detta område.

Specialpedagoger och genuspedagoger på förskolorna träffas för att arbeta kring likabehandlingsplanens ökade krav kring förebyggande insatser.

Barn i behov av särskilt stöd

”Den pedagogiska verksamheten skall anpassas till alla barn i förskolan. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd än andra skall få detta stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar”, (Lpfö 98).

Enligt beslut av elevhälsan i Bengtsfors kommun 2008-02-07 skall åtgärdsprogram upprättas för barn i behov av särskilt stöd i förskola och förskoleklass. Åtgärdsprogrammet fokuserar på insatser i verksamheten för att ge det enskilda barnet så bra förutsättningar som möjligt till fortsatt utveckling. De insatser som beskrivs i åtgärdsprogrammet ligger sedan till grund för vår planering.

Arbetsätt: *Hur syns detta i vår planering och i vår verksamhet?*

När det uppmärksammas att ett barn är i behov av extra stöd, kontaktas rektor och specialpedagog. Förskolorna har tillgång till specialpedagog för handledning och stöd. Åtgärdsprogram upprättas vid behov. Det erbjuds tätare kontakter ex. med utvecklingssamtal för att öka föräldrasamverkan. AKK, alternativt kompletterande kommunikation finns i våra verksamheter såsom ex bildschema och stödtecken.

Vi har tillgång till centrala elevhälsan, såsom kurator, psykolog. Samarbete sker även med externa instanser ex. BUP och habiliteringen.

Barngruppskonferanser två gånger om året genomförs tillsammans med arbetslag, rektor och specialpedagog.

Resursansökan görs årligen till elevhälsan för barn i behov av särskilt stöd.

Måluppfyllelse/utvärdering: *Vilka möjligheter ser vi? I vilken grad har verksamheten gett barnen möjlighet att utvecklas i riktning mot strävansmålen i Lpfö 98 och i eventuella åtgärdsprogram?*

Specialpedagogerna ger ett mycket bra stöd i verksamheten, och är utvecklande i det pedagogiska arbetet. Tidiga och tydligare insatser har kunnat göras. Behoven hos individen har synliggjorts bl.a. via barngruppskonferanser där rektor och specialpedagog ingår.

Analys/pedagogiska tankar: *Hur går vi vidare?*

Viktigt att arbetslaget har ett tydligt underlag som beskriver och synliggör barnets behov.

Åtgärder: *Hur går vi vidare? Skriv i punktlista!*

Implementering av ett kommungemensamt barndokument.

Plan på överlämning mellan förskola/förskoleklass/skolbarnsomsorgen.

Barn med annat/flera modersmål än svenska

"Förskolan skall sträva efter att varje barn som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet samt sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål." (Lpfö 98)

I förskolan möter vi barn med flerkulturell bakgrund, vilket kan innebära att de har annat/flera modersmål än svenska.

Arbetsätt: *Hur syns detta i vår planering och i vår verksamhet?*

Vi arbetar temainriktat med olika kulturer för att synliggöra barnets olika ursprung. Stödtecken används för att underlätta kommunikationen med barnet. Tydliga vuxna med fasta regler och rutiner.

Vi gör en inventering från vilka länder barn kommer ifrån samt vilka språk barn använder i hemmet.

Vi använder oss av konkret material, ex. sagopåsar. Barnets modersmål synliggörs ex. texter på de olika språk. Föräldrasamverkan sker vid behov med tolk.

Måluppfyllelse/utvärdering: *Vilka möjligheter ser vi? I vilken grad har verksamheten gett barnen möjlighet att utvecklas i riktning mot strävansmålen i Lpfö 98 och i eventuella åtgärdsprogram?*

Vi har sett att barn som lär sig tecken som stöd använder detta i sin kommunikation för att ta kontakt med andra, både barn och vuxna.

Belysa vikten av olika kulturer och att det är en tillgång för barngruppen. Ex. lyssna på sagor, sånger från andra länder.

Vi har inte kunnat erbjuda modersmålstöd under året.

Analys/pedagogiska tankar:

Viktigt att ta tillvara och delge kunskaper om olika kulturer i tidig ålder. Se barnet som en tillgång i barngruppen. Utöka föräldrasamverkan för att stimulera barnets modersmål.

Åtgärder: *Hur går vi vidare? Skriv i punktlista!*

Vi fortsätter med tecken som stöd, även om vi inte har barn med särskilt stöd för att bibehålla kunskapen.

Utbildning för att få en bättre kunskap om barns från andra kulturer och deras specifika behov.

Jämställdhet

"Vuxnas sätt att bemöta flickor och pojkar liksom de krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma flickors och pojkars uppfattning om vad som är kvinnligt och manligt. Förskolan skall motverka traditionella könsroller och könsroller. Flickor och pojkar skall i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller." (Lpfö 98)

Sedan 2007 finns ett nätverk för kommunens egna genuspedagoger med syfte att driva utvecklingsarbetet med jämställdhet vidare.

Arbetsätt: *Hur syns detta i vår planering och i vår verksamhet?*

Fokusering på en daglig rutin för att synliggöra genuspedagogiska tankar, ex. hur vi bemöter barn i lämning till förskolan. Fokusering på barnet, inte hur de ser ut eller är klädda. Reflektioner sker kontinuerligt i arbetslaget. Personal föregår som goda exempel i det vardagliga arbetet.

I våra lokaler har vi medvetet möjliggjort gränsöverskridande lekar, ex. konstruktionslek och rollek.

Vi förlägger återkommande verksamheten i skogen, för att erbjuda genusneutrala leksituationer.

Vi undviker att göra grupperingar utifrån kön, individen är viktigast.

Måluppfyllelse/utvärdering: *Vilka möjligheter ser vi? I vilken grad har verksamheten gett barnen möjlighet att utvecklas i riktning mot strävansmålen i Lpfö 98?*

Genusarbetet har varit en större process för personalen än vi trodde. Vi behöver fortsatt träning för att det ska bli automatiserat.

Barnet väntar inte längre på det ytliga bekräftandet/bemötandet i den utsträckningen som tidigare.

Vi har sett att utnyttjandet av lokaler har gett en större inspiration och utmaning.

I skogen får en del barn andra roller och hittar nya lekar än de vi ser i förskolans miljö. Vi vuxna inbjuds mer till lek tillsammans med barnen i skogen. Könsgrensarna suddas ut en del i skogsmiljö.

Analys/pedagogiska tankar:

Vi behöver mer reflektionstid för att utveckla genusarbetet. Vi försöker reflektera mer över oss själva och varandra i vårt förhållningssätt. Ge respons.

Åtgärder: *Hur går vi vidare? Skriv i punktlista!*

Fortsätta vårt genusarbete och tänka ännu mer aktivt utifrån miljö och inköp av material.

Förändra våra traditionella benämningar ex. dockrum, för att främja genusarbetet.

Matematik

"Förskolan skall sträva efter att varje barn

- *utvecklar sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika material och tekniker,*
- *utvecklar sin förmåga att upptäcka och använda matematik i meningsfulla sammanhang,*
- *utvecklar sin förståelse för grundläggande egenskaper i begreppen tal, mätning och form samt sin förmåga att orientera sig i tid och rum"* (Lpfö 98)

Med anledning av låga meritvärden i grundskolans år 9 har Bengtsfors kommun beslutat att genomföra en kompetensutveckling för personal inom förskola och grundskola fr.o.m. 2008.

Enhetens egna mål:

Exempel:

- Vi vill att barnen skall få upptäcka och använda matematik på ett lustfyllt sätt.
- Att upptäcka och använda matematiken i meningsfulla sammanhang.
- Att barn få utveckla sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika material och tekniker.
- Vi strävar efter att varje barn utvecklar sin förståelse för grundläggande egenskaper i begreppen tal, mätning och form samt sin förmåga att orientera sig i tid och rum.

Arbetsätt: *Hur syns detta i vår planering och i vår verksamhet?*

Matematiken görs till ett naturligt inslag i verksamheten, ex. vid dukning, matsituationer.

Personalen tillhandahåller material som utvecklar de matematiska begreppen samt de matematiska benämningarna. Experiment både ute och inne. Temaarbete. Problemlösningar.

Samarbete med Innovatum Trollhättan under året, inspiration för personal.

Måluppfyllelse/utvärdering: *Vilka möjligheter ser vi? I vilken grad har verksamheten gett barnen möjlighet att utvecklas i riktning mot strävansmålen i Lpfö 98?*

Personalen har stärkts av fortbildning att använda rätt matematiska begrepp. Har sett att barn lär och kan använda rätt begrepp i de dagliga situationerna även skogen har används i matematiksyfte.

Analys/pedagogiska tankar:

Det är viktigt att barnens funderingar och deras sätt att lösa problem på är en möjlighet. Barnens egna frågeställningar bör tas tillvara. Vi vill att barnen ska tycka det är roligt, lustfyllt och bli nyfikna på matematik.

Åtgärder: *Hur går vi vidare? Skriv i punktlista!*

Viktigt att hitta leksituationer för att på ett lustfyllt sätt förstå matematik.

Fortsatt fortbildning i matematik.